

תמ"ש 17-05-21392 פלוני נ' אלמוני ואח'

בפני כב' השופטת איריס ארבל-אסל

תובע 1. פלוני

נגד

נתבעים 1. אלמוני

החלטה

1. לפני תביעת התובע לבירור אבהותו על הנתבע, בגיר בן כ-33 שנים.
2. השאלה העומדת על הפרק, היא האם יש לאפשר לתובע לטעון כעת, לאחר שלושים ושלוש שנים, כנגד אבהותו על הנתבע, בנסיבות בהן לא קיים חשש ממזרות.

רקע רלוונטי בתמצית

3. התובע יליד 19XX; הנתבע יליד 19XX.
4. התובע ואמו של הנתבע נישאו בשנת 19XX והתגרשו בשנת 19XX. לטענת התובע, הסיבה לגירושין היתה חוסר יכולתו של התובע להפרות את אמו של הנתבע, גם לאחר טיפולים, בשל תאונה אשר עבר במהלך שירותו הצבאי. התובע טוען שעבר בדיקות רפואיות אשר קבעו שהמניעה להיכנס להריון נעוצה בתובע.
5. בשנת 19XX נישאו התובע ואם הנתבע בשנית, אך גם נישואין אלו הסתיימו בגירושין כעבור מספר חודשים.
6. בשנת 19XX הרתה אם הנתבע ובשנת 19XX נולד הנתבע.
7. אין חולק כי התובע ואם הנתבע המשיכו לקיים יחסים אינטימיים גם לאחר שנפרדו, לרבות במועד בו הרתה אם הנתבע, אם כי לא דובר ביחסים אקסקלוסיביים.
8. כמו כן, אין חולק כי התובע נרשם כאביו של הנתבע מיום לידתו והנתבע גדל וחי כל חייו בידיעה שהתובע הוא אביו.
9. התובע אף הצהיר בעבר, לרבות במסגרת הליכים משפטיים אשר התנהלו בבית משפט זה, כי הנתבע הינו בנו.

טענות התובע

10. התובע טוען כי כאשר היה הנתבע בגיל גן, נפרדו התובע ואמו של הנתבע בפעם האחרונה לאחר מספר פרידות וחזרות. התובע טוען כי בעת הפירוד, אמרה לו האם שהוא פטור מלשלם לה מזונות, עובדה המקימה השערה כי האם נמנעה מלפתוח כנגד התובע בהליכים בהם עלולה לעלות סוגיית האבהות, שכן ידעה שהוא איננו אביו של הנתבע.
11. כן טוען התובע שכאשר הנתבע היה בן 14 שנים, הציעה לו אם הנתבע שיעבירו את זכויותיהם בדירה שבעלותם על שם הנתבע. הנתבע הסכים והשניים חתמו על הסכם המעביר את כל זכויותיהם בדירה אל הנתבע. התובע טוען, שמיד לאחר העברת הזכויות, ניתק הנתבע כל קשר עם התובע למשך 16 שנים, עד אשר "הפציע" בחייו לפני כשלוש שנים, אך ורק על מנת להחתיים אותו על הסכם הנוגע לדירה.
12. התובע טוען שגם כאשר חזר הנתבע לחייו, לא כינה אותו "אבא", אלא קרא לו בשמו הפרטי.
13. עוד טוען התובע כי לאחרונה נודע לו שהנתבע הסיר את שם משפחתו של האב וכעת הוא נושא רק את שם המשפחה של אמו.
14. התובע טוען שהאמור לעיל, בשילוב העובדה שמשך שנים התובע ואם הנתבע לא הצליחו להיכנס להריון, גם לאחר טיפולים, וכן שאף אחת מבנות הזוג האחרות של התובע לא הרו ממנו, הסיכוי שהתובע הוא אביו של הנתבע שואף לאפס.
15. התובע טוען שבשחזור חייו לאחור, קיים סיכוי גדול ביותר שאמו של הנתבע הרתה מאדם אחר או מתרומת זרע, וטענה שהוא האב על מנת להוציא ממנו כספים.

טענות הנתבע

16. הנתבע טוען שמדובר בתובענה המרסקת את בסיסי זהותו ואין להתיר לתובע לגרור את בנו המוצהר מזה 33 שנים, לבירור משפטי שמטרתו לבייש את הנתבע, לשלול ממנו את זהותו המוכרת לו מאז לידתו ולשבור את רוחו, תוך פגיעה בנפשו.
17. הנתבע טוען כי התובע הציג עצמו כלפי כל העולם כאביו של הנתבע מאז לידתו ובנסיבות אלה, קיימים מניעות והשתק שיפוטי להעלות כיום טענות אשר סותרות מצג שהציג למעלה מ-30 שנים, לרבות בהליכים משפטיים קודמים בהם הצהיר מפורשות שהנתבע הינו בנו.
18. הנתבע טוען כי יחסיו עם התובע לאורך השנים ידעו עליות ומורדות, אולם חרף האמור, אין ספק כי הנתבע מוכר כבנו של התובע, אשר נתן לו את שמו. הנתבע טוען שהוא אף מקיים קשר טוב ורציף עם משפחתו המורחבת מצד התובע והוא מתארח בבית דודיו ודודותיו, אחיו

ואחיותיו של התובע, יחד עם בני הדודים, וכולם מביעים השתוממות אודות העיסוק הפתאומי בשאלת האבהות.

19. הנתבע טוען כי חלק מזכותו לפי חוק יסוד כבוד האדם וחירותו היא אוטונומיית הרצון שלו והגנה מפני פגיעה במעמדו האישי, והוא מבקש להניח לאמיתות עליהן גדל משך למעלה מ-30 שנה. הנתבע טוען כי מבחינתו ומבחינת העולם כולו, התובע הוא אביו ואין זולתו אב אחר.
20. הנתבע טוען כי בנסיבות העניין, יש לקבוע כי האמת העובדתית-ביולוגית נסוגה מפני האמת הפסיכולוגית והגדרת שייכותו של הנתבע כאדם בוגר.

טענות אמו של הנתבע

21. על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה, צורפה אמו של הנתבע כצד להליך.
22. לטענת האם, היא והתובע המשיכו לקיים יחסים אינטימיים גם לאחר הגירושין. האם טוענת כי כאשר גילתה שהיא בהריון, פנתה אל התובע והודיעה לו שבכוונתה לעבור הפלה, אלא אם יבחר לגדל איתה את הילד כאביו. האם טוענת כי התובע בחר להודיע לאם, ויחד עמה לעולם כולו, כי יולד להם ילד.
23. הנתבעת טוענת כי מעולם לא הצהירה בפניו ומעולם לא נשאלה על ידו לזהות האב הביולוגי, וכחסכמה שבשתיקה נושא זה לא דובר ביניהם מעולם, ולו ברמז, עד למועד הגשת תביעה זו.
24. האם טוענת כי התובע בחר להיות אביו של הנתבע וכך הוא נחשב בעיני העולם כולו.
25. האם טוענת כי סבלה התעללות מילולית וזלזול מצד התובע וויתרה על מזונות רק מכיוון שביקשה להימלט ולפתוח חיים חדשים, ולהימנע מניהול תביעות משפטיות כנגד התובע.
26. האם טוענת כי דווקא העובדה שהתובע מציין שעבר בדיקות רפואיות שנים רבות לפני ההיריון בהן נקבע כי הוא איננו יכול להפרות, מחזקת את הטענה שהתובע בחר לשמש כאב לנתבע ולא היתה לו סיבה לעסוק בהורות הביולוגית, שהיתה זניחה בעיניו.
27. האם טוענת כי התובע בחר להיות מוכר בעיני החברה, ובעיני עצמו, כאביו של הנתבע, ואין לו שום זכות להתנער מבחירתו זו עתה, לאחר 33 שנים, ללא כל הצדק מוסרי. האם טוענת כי מעולם לא אמרה לתובע שהוא האב הביולוגי והוא מצידו מעולם לא שאל אותה על כך. הוא בחר באבהותו בחירה מודעת וחופשית ומעולם לא הולך שולל על ידי הנתבע ובטח שלא על ידי הבן בו בחר.

דיון והכרעה

28. ביום XX.XX.XX התקיים בפניי דיון במעמד הצדדים בשאלה האם יש מקום להתיר את ניהול התובענה, בנסיבות בהן התובע הציג עצמו כאביו של הנתבע משך כל ימי חייו.

29. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים כפי שהועלו בכתבי הטענות ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים בפניי, אני סבורה כי אין מקום להתיר את בירור התובענה ודינה להידחות על הסף מטעמים של השתק ומניעות.

30. "תורת ההשתק (estoppel), המכונה גם "מניעות", נועדה למנוע תוצאות בלתי צודקות המתחייבות לכאורה על-ידי הדין - וזאת על-ידי השתקתם של המתדיינים מלטעון בבית המשפט טענות משפטיות ועובדתיות שהן נכונות כשלעצמן" (רע"א 4928/92 עזרא נ. מועצה מקומית תל מונד, פד"י מז (5) 94, 100). תורת ההשתק מכח מצג תקפה אף לצורך קביעת סטטוס (השווה לענין כשרות גירושין, ע"א 5016/91 שאוליאן נ. שאוליאן, פד"י מט (5) 387) ואף כאשר המצג איננו במסגרת הליך משפטי (בע"מ 356/15 פלוני נ' פלונית [פורסם בנבו] מיום 20.1.2015).

31. יפים לכאן הדברים שנאמרו בעמ"ש 29328-06-14 פלוני נ' פלונית [פורסם בנבו] (מיום 15.12.2013) לאמור:

"... המערער גידל את הקטינות, והתייחס אליהן כבנותיו, גם כלפי אחרים ומשפחתו, במשך שנים לא מעטות (עזב את הבית וניתק את הקשר עם הקטינות בחודש יוני 2012. גידל את הקטינה א' כחמש שנים, ואת הקטינה ד' כשלוש שנים).

הוא אף דאג, וממילא הסכים, כי תרשמה כבנותיו בתעודת הזהות שלו, ובכך הוכר כאביהן בפני הרשויות.

בנסיבות אלה יש לומר כי הודה באבהותו כלפי הקטינות באופן עקבי ומתמשך. לכן, מכוח המניעות וההשתק השיפוטי הוא מנוע מלטעון, בהעדר סיבה ממשית או הוכחה משכנעת, לשלילת אבהותו. השווה לעניין זה: בע"מ 8268/13 פלוני נ' פלונית ואח' [פורסם בנבו] (החלטתו של כבוד השופט פוגלמן מיום 13/2/14).

שם נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית משפט זה (עמ"ש 16682-05-13 [פורסם בנבו] מיום 4/11/13, במסגרתו נדחה ערעור על דחיית תביעת האבהות של המערער לעריכת בדיקת רקמות לשני קטינים, בין היתר מהטעם כי המערער הודה באבהותו כלפי הקטינים באופן עקבי ומתמשך (שם הקטינים היו בני 7 ו-3 כשבחר האב להגיש תביעה לשלילת אבהותו על הקטינים). על כן ומכוח המניעות וההשתק השיפוטי, הוא מנוע מלטעון לשלילת אבהותו.

במקרה דנו, לא הציג המבקש כל ראיה משכנעת או משמעותית, ו/או סיבה ממשית, שתצדיק סטייה מההשתק השיפוטי ו/או המניעות הקיימים לגביו מלטעון לשלילת אבהותו".

32. בנסיבות המקרה שלפניי, התקיים מצג עובדתי ומשפטי כאחד (לרבות מכח הצהרת התובע בדבר היותו אביו של הנתבע בהליכים בבית משפט זה) אשר די בו כדי להשתיק את התובע מלטעון כנגד אבהותו (ראה: בעמ (תא) 1327/06 [פורסם בנבו] מיום 18.1.2.2007).

33. הנתבע איננו טוען כי לא קיים עם התובעת יחסי אישות בתקופה הרלוונטית וגם אם יש ממש בטענתו כי הוא איננו מסוגל להפרות אישה (לא הובאו בפניי אסמכתאות רפואיות), הרי שלשיטת התובע עצמו, הרי שהדבר היה ידוע לו שנים רבות עובר לכניסת אימו של הנתבע להריון.

34. חרף האמור, הודה התובע מפורשות באבהותו על הנתבע ואף ונרשם במרשם האוכלוסין כאביו של הנתבע, התנהל כאבי הנתבע בפועל וחתם על מסמכים משפטיים המעידים על אבהותו.

35. נוכח האמור, קיימת כנגד התובע מניעות לשלול את אבהותו, אפילו נניח, כפי טענתו, שהוא איננו אביו הביולוגי של הנתבע.

36. לאור כל האמור לעיל, אינני מוצאת לאפשר את בירור התובענה מטעמים של השתק ומניעות.

37. דין התובענה להידחות אף מטעמים של צדק והגינות, לאור עקרונות יסוד של כבוד האדם וחירותו.

38. ודוק: בבואו לשקול האם לאפשר בירור תביעה לשלילת אבהות, על בית המשפט לאזן בין זכותו של האב לדעת מיהם ילדיו, אל מול זכות הילדים, אף אם הם בגירים, לשמור על יציבות חייהם, זהותם וייחוסם המשפחתי. ראה עמ"ש (חי) 70668-11-16 שי' נ' סי' (5.6.17):

ההחלטה אם להורות על בדיקה גנטית לשלילת אבהות, מעמידה משני עברי המתרס אינטרסים ושיקולים כבדי משקל ובהם: מצד אחד, זכות התובע לגילוי וחשיפת האמת, היינו - זכותו לדעת מיהם ילדיו; ומצד שני, שמירה על טובת אותו ילד - צאצא ושמירה על יציבות וודאות בחייו, שלומו הנפשי, ושמירה על זהותו וייחוסו המשפחתי, בהתאם למציאות לתוכה נולד ובמסגרתה גדל משך שנים ...

למתן הצו לבדיקת אבהות, תהיינה השלכות מרחיקות-לכת על "ילד" באשר הוא ילד, בין אם הוא "ילד קטין" ובין אם הוא "ילד בגיר". יש לשאול, האם הפגיעה הפוטנציאלית בילד בן 18 פחות יום, שונה מפגיעה בילד בן 18 שנים, 19 או יותר? התשובה לכך בשלילה!

העלאת טענה של אב, כי ילדו איננו מזרעו, עלולה לפגוע בילד בגיר באותה מידה, וייתכן אף יותר, מהפגיעה בילד קטין.

לאור האמור לעיל, הנני סבור, כי גם במקרה שבו הילד הוא בגיר, עדין יש לבחון את הפגיעה העלולה להיגרם לו מבירור תביעת שלילת אבהות והפנית הצדדים

לבדיקה גנטית, ולתת לאלה בנסיבות המתאימות, עדיפות על פני אינטרסים של המעוניין בבירור התובענה. ויודגש: הפגיעה תהא מעצם מתן צו לביצוע הבדיקה, המהווה מעין גושפנקא או הכרה בטענות אותו הורה המעוניין בבדיקה, כאשר אותו הורה אינו מוכיח סיכוי סביר לאותו קשר משפחתי לו הוא טוען או להעדר קשר משפחתי.

טובתה של א', הגם שאיננה קטינה, היא השיקול המרכזי שעל בית המשפט לשקול בהכריעו בשאלת ביצוע בדיקה גנטית לשלילת אבהות. כל שכן הדברים מקום וההורה המעוניין בביצוע הבדיקה תרם באופן אקטיבי, במרוצת השנים ובאופן עקבי ומתמשך, תוך הצגת מצגים שאינם יכולים להשתמע לשני פנים, לפיהם הוא ההורה...

בנסיבות המקרה דנן, האיזון בין האינטרסים השונים מוביל למסקנה ברורה וחד-משמעית, כי יש להעדיף את ההגנה על טובתה של א' על פני האינטרסים של המערער.

39. בנדוננו, התובע הוא זה שיצר באופן אקטיבי את המצג כלפי הנתבע משך 33 שנים, כי הוא אביו. כל הנימוקים אשר מעלה התובע, בגינן קמו אצלו ספקות באשר לשאלת האבהות, הינם נימוקים שהיו ידועים לו מזה שנים רבות ועדיין, המשך התובע להציג עצמו כאביו של הנתבע.

40. רק בינואר שנה זו, הצהיר התובע במסגרת תביעה שהגיש כנגד הנתבע בבית משפט זה, כי הוא אביו של הנתבע (תמ"ש XXXX-XX-XX).

41. נוכח האמור, יש להעדיף את זכותו של הנתבע לשמור על כבודו, שהינה זכות יסוד, הכוללת בתוכה את הזכות לזהות, על פניו זכותו של התובע לטעון עתה כנגד אבהותו כלפי הנתבע.

סיכום של דבר

42. התובענה לבירור אבהות נדחית.

43. התובע יישא בהוצאות הנתבע בגין ההליך בסך של 10,000 ₪ ובהוצאות אמו של הנתבע, אשר צורפה להליך על פי עמדת ב"כ היועמ"ש ומכוח החלטת בית המשפט, בסך של 2,500 ₪ נוספים.

44. המזכירות תודיע ותסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ז חשוון תשע"ח, 16 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.

A handwritten signature in black ink, appearing to be the name 'איריס' (Aris) with a stylized flourish above it.

איריס ארבל-אסל, שופטת